

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Ontheffing Soortenbescherming Windpark Rijnenburg	Datum	17 februari 2026
Zaaknummer	Z2023-00000888	Team	Vergunningverlening Natuur
Briefnummer	D-PU-2026-00004642	Van	Servicebureau
Referentie	-	Telefoonnr.	■■■■■■■■■■
Ontvangstdatum	12 mei 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage(n)	1: Voorschriften bij de ontheffing 2: Kaart plangebied 3: Lijst met aangevraagde soorten en verbodsbepalingen 4: Voorgeschreven maatregelen 5: Natuurtoets 6: Activiteitenplan soortenbescherming 7: Activiteitenplan compensatieplan 8: Notitie aanvullende gegevens 9: Belang van de ingreep 10: CombiMER 11: Aanvullende notitie quickscan Omgevingswet Wp Rijnenburg 12: Oplegnotitie veldonderzoek Rijnenburg 13: Veldonderzoek weidevogels Rijnenburg 2023 14: Oplegnotitie MER 15: AERIUS projectberekening		

Bosch & van Rijn B.V. heeft namens Rijnenburg Wind B.V. een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten op de locatie polders Rijnenburg en Reijerscop, ZW van knooppunt Oudenrijn (hierna: het plangebied) en heeft zaaknummer Z2023-00000888.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten:

1. Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren, van de aalscholver, veldleeuwerik, velduil, boerenwaluw, boompieper, bosrietzanger, buizerd, fitis, fuut, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, gierwaluw, goudhaan, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe vliegenvanger, groenling, grote zilverreiger, grutto, heggenmus, houtsnip, huiswaluw, holenduif, houtduif, kauw, keep, kievit, kleine mantelmeeuw, kleine karekiet, knobbelzwaan, kneu, kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, kramsvogel, krakeend, meerkoet, merel, oeverloper, oeverwaluw, paapje, pimpelmees, putter, rietgors, rietzanger, ringmus, roek, roodborst, roodborsttapuit, smient, sijs, spreeuw, sprinkhaanzanger, stormmeeuw, tapuit, tjiftjaf, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, veldleeuwerik, velduil, vink, waterhoen, watersnip, wilde eend, winterkoning, wintertaling, witgat, witte kwikstaart, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte mees, zwarte roodstaart, zwartkop.
2. Ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling die genoemd is in artikel 3.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk storen van de grutto en de velduil aangezien dit van wezenlijke invloed is op de soorten (artikel 3.1, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming).
3. Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis.
4. Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen, opzettelijk verstoren, beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker, rugstreeppad en de platte schijfhoren.
5. Ontheffing te verlenen van artikel 3.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk vernielen van eieren van de platte schijfhoren.

We verlenen de ontheffing voor de periode van de verzenddatum van het besluit tot en met 2058.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften verbonden. De voorschriften staan in bijlage 1 van dit besluit. De voorschriften moeten nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

Verder besluiten we dat de volgende stukken onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover deze betrekking hebben op de soorten waarvoor de ontheffing is verleend en voor zover deze niet in strijd zijn met de voorschriften in bijlage 1 van dit besluit:

1. Activiteitenplan ten behoeve van ontheffing Wnb soortenbescherming Windpark Rijnenburg en Reijerscop, versie 6, januari 2026;
2. aanvullende notitie quickscan Omgevingswet Windpark Rijnenburg, 25-0130/IngHR/02, versie 1.1, 7 mei 2025,
3. bijlage 1. Plan van Aanpak Velduil en Grutto;
4. combiMER Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop, 7 december 2023;
5. natuurtoets Energielandschap Rijnenburg, Utrecht, achtergrondrapport natuur voor oplan- en projectMER, 22-0020, 9 februari 2023;
6. notitie aanvullende gegevens aanvraag soortenbescherming Provincie Utrecht – Windturbines Rijnenburg en Reijerscop, 19 januari 2023;
7. notitie aanvullende gegevens II - aanvraag soortenbescherming Provincie Utrecht – Windturbines Rijnenburg en Reijerscop, 14 maart 2023;
8. oplegnotitie veldonderzoek weidevogels Energiepark T=Rijnenburg 2023, 23-0633/23.06902/RogVE, 27 november 2023,
9. veldonderzoek weidevogels energiepark Rijnenburg, Onderzoek vliegbewegingen grutto en territoria weidevogels 2023,23-252, 10 augustus 2023.

Zorgplicht en melden ongewoon voorval op grond van de Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Ook de algemene en specifieke zorgplichten uit deze wet zijn, naast deze ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, direct van toepassing op de binnen het plangebied uit te voeren flora en fauna-activiteiten. In dit geval moet u zich houden aan de zorgplicht zoals bedoeld in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoer van de flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Utrecht (ODU) op telefoonnummer 0800-0225510 (24/7 bereikbaar).

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van vier grote windturbines met een maximale tiphoogte van 270 meter in het gebied binnen de polders Rijnenburg en Reijerscop, in het gebied ten westzuidwesten van het verkeersknooppunt Oudenrijn in de gemeente Utrecht. Het plan voorziet in de realisatie van een windpark met bijbehorende voorzieningen zoals kraanopstelplaatsen en toegangswegen. De windturbines worden naar verwachting in 2026 gerealiseerd. Per windturbinelocatie wordt een gewapend betonnen fundatieplaat van maximaal 30 meter diameter gerealiseerd. Deze fundatieplaat wordt onderheid met circa 30 tot 50 heipalen (aantal en diepte afhankelijk van precieze toestand ondergrond). Het realiseren van de fundatieplaat duurt circa drie tot vier maanden. Na uitharden van de fundatieplaat worden de torenonderdelen, de hub, de nacelle en de wieken gehesen. Het uitharden duurt circa vier tot zes weken en de opbouw van de windturbine circa twee weken. Hierna volgt een fase van testdraaien.

De werkzaamheden voor de aanleg van de parkinfrastructuur bestaan uit de volgende onderdelen:

- Kraanopstelplaatsen. Voor het hijsen van de windturbineonderdelen is een grote kraan nodig. Deze kraan heeft een stabiele ondergrond nodig, daarom wordt er per windturbinelocatie een kraanopstelplaats aangebracht. Dit is een (veelal) geasfalteerd dan wel anderszins verhard oppervlak van maximaal 50 m x 50 m. De kraanopstelplaats is permanent, zodat in geval van calamiteiten of onderhoud een kraan kan worden opgericht. De aanleg van de kraanopstelplaatsen duurt circa zes weken.

Toegangswegen. Voor de bereikbaarheid van de windturbinelocaties in de aanleg- en exploitatiefase is er per windturbinelocatie een toegangsweg voorzien. Deze wegen zijn permanent en worden geasfalteerd dan wel anderszins verhard. Voor het aanleggen van de toegangswegen is op bepaalde locaties demping van watergangen aan de orde. De ontheffing wordt ook aangevraagd voor de aanlegfase van de toegangswegen. Dit bestaat uit de voorbelasting van de bouwwegen (voorbereidende fase; duur circa zes tot negen maanden), de aanleg van de wegen (circa één tot twee maanden).

- Bekabeling. Graafwerkzaamheden om de ondergrondse windparkbekabeling aan te leggen. De windparkbekabeling bestaat uit ondergrondse elektriciteitskabels die op een diepte van circa één meter onder maaiveld worden aangelegd (duur circa twee tot drie maanden).

De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 2 van dit besluit.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 eerste lid en vierde lid, 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid en 3.10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de soorten in tabel 1, voor de periode van de verzenddatum van het besluit tot en met 31 december 2058.

Tabel 1

Nederlandse naam	Latijnse naam	Artikel Wet natuurbescherming
Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	3.1 lid 1
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	3.1 lid 1
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	3.1 lid 1
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>	3.1 lid 1
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	3.1 lid 1
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	3.1 lid 1
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	3.1 lid 1
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>	3.1 lid 1
Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	3.1 lid 1
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	3.1 lid 1
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	3.1 lid 1
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	3.1 lid 1
Goudhaan	<i>Regulus regulus</i>	3.1 lid 1
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	3.1 lid 1
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	3.1 lid 1
Gauwe gans	<i>Anser anser</i>	3.1 lid 1

Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	3.1 lid 1
Groenling	<i>Chloris chloris</i>	3.1 lid 1
Grote zilverreiger	<i>Ardea alba</i>	3.1 lid 1
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	3.1 lid 1 / 3.1 lid 4
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	3.1 lid 1
Houtsnip	<i>Scolopax rusticola</i>	3.1 lid 1
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	3.1 lid 1
Holenduif	<i>Columba oenas</i>	3.1 lid 1
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	3.1 lid 1
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	3.1 lid 1
Keep	<i>Fringilla montifringilla</i>	3.1 lid 1
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	3.1 lid 1
Kleine mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>	3.1 lid 1
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	3.1 lid 1
Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	3.1 lid 1
Kneu	<i>Linaria cannabina</i>	3.1 lid 1
Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	3.1 lid 1
Kolgans	<i>Anser albifrons</i>	3.1 lid 1
Koolmees	<i>Parus major</i>	3.1 lid 1
Koperwiek	<i>Turdus iliacus</i>	3.1 lid 1
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	3.1 lid 1
Krakeend	<i>Anas strepera</i>	3.1 lid 1
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	3.1 lid 1
Merel	<i>Turdus merula</i>	3.1 lid 1
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	3.1 lid 1
Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	3.1 lid 1
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	3.1 lid 1
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	3.1 lid 1
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	3.1 lid 1
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	3.1 lid 1
Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	3.1 lid 1
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	3.1 lid 1
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	3.1 lid 1
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	3.1 lid 1
Roodborsttapuit	<i>Saxicola rubicola</i>	3.1 lid 1
Smient	<i>Mareca penelope</i>	3.1 lid 1
Sijs	<i>Spinus spinus</i>	3.1 lid 1
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	3.1 lid 1
Sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia</i>	3.1 lid 1
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	3.1 lid 1
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	3.1 lid 1

Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	3.1 lid 1
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	3.1 lid 1
Tuinfluit	<i>Sylvia borin</i>	3.1 lid 1
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	3.1 lid 1
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	3.1 lid 1
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	3.1 lid 1
Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	3.1 lid 1
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	3.1 lid 1
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	3.1 lid 1
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	3.1 lid 1
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	3.1 lid 1
Witgat	<i>Tringa glareola</i>	3.1 lid 1
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	3.1 lid 1
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	3.1 lid 1
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	3.1 lid 1
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	3.1 lid 1
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	3.1 lid 1
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	3.1 lid 1
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	3.1 lid 4
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	3.5 lid 1
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	3.5 lid 1
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	3.5 lid 1
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	3.5 lid 1
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>	3.5 lid 1–4
Rugstreeppad	<i>Epidalea calamita</i>	3.5 lid 1–4
Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	3.5 lid 1–4

2.2 Gevolgde procedure

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Aanvullingswet natuur Omgevingswet in werking getreden. Het overgangsrecht is van toepassing, omdat de aanvraag om een natuurvergunning is ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Op grond van artikel 2.9, eerste lid, aanhef en onder a, van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet, blijft het recht zoals dat gold onmiddellijk voorafgaand aan de inwerkingtreding van toepassing totdat het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt.

Dat betekent dat in dit geval de Wet natuurbescherming, het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming, zoals deze golden vóór 1 januari 2024, van toepassing blijven.

Op verzoek van de aanvrager heeft de gemeenteraad van de gemeente Utrecht besloten om de gemeentelijke coördinatieregeling uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van toepassing te verklaren op verschillende besluiten die nodig zijn voor de verwezenlijking van dit project, waaronder de aanvraag van deze ontheffing. Bij schrijven van 11 april 2023 is ons verzocht om medewerking te verlenen aan de coördinatieregeling.

Bij brief van 10 mei 2023 hebben wij hiermee ingestemd. Dit betekent dat de gemeente Utrecht de procedure van (de voorbereiding van) alle besluiten zal coördineren en dat de uitgebreide procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is op deze aanvraag.

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

2.3 Toetsingskader

Alle vogelsoorten zijn beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Vleermuizen, de heikikker, rugstreeppad en de platte schijfhoren zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

6. er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
7. er is een geldig wettelijk belang dat zwaarder weegt dan het beschermingsbelang van de aangevraagde soorten (belangenafweging);
8. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde vogelsoorten en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

"Locatie

In het bij de aanvraag gevoegde document 'CombiMER Energielandschap Rijnenburg & Reijerscop' (Bijlage 10) is ingegaan op de beleidshistorie van de locatie. De locatie is reeds in de Nota Ruimte (2004) en de Planologische Kernbeslissing (PKB) van 2005 aangewezen door de provincie Utrecht voor verstedelijking. In 2011 heeft de gemeenteraad geconstateerd dat de polders Rijnenburg en Reijerscop één van de weinige locaties in Utrecht zijn die geschikt kunnen zijn voor de grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie. In 2017 is door de gemeenteraad het Startdocument Rijnenburg-Reijerscop vastgesteld, waarin de ontwikkeling van het gebied als Energielandschap is aangekondigd. In de vastgestelde Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is Rijnenburg als kansrijk zoekgebied opgenomen. In 2020 heeft de gemeenteraad van Utrecht de Visie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en het Uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop vastgesteld. Om te voldoen aan de gemeentelijke doelstelling om zo snel mogelijk klimaatneutraal te zijn, is het van belang dat deze aangewezen en geschikte locatie optimaal benut wordt. De in het document 'CombiMER Energielandschap Rijnenburg & Reijerscop' (Bijlage 10) genoemde belemmeringen buiten de bestaande opstelling, in combinatie met de wetenschap dat veel meer duurzame energie benodigd is om de gemeentelijke en regionale ambitie te kunnen realiseren dan het in het

MER beschreven voornemen, betekent dat een alternatieve locatie niet haalbaar is. De gemeente heeft ruimte geboden voor duurzame energie, waarvan Energielandschap Rijnenburg & Reijerscop één van de lopende projecten betreft waarvoor al zoekgebieden voor zon en wind zijn vastgesteld.

Inrichting

In het bij de aanvraag gevoegde document 'CombiMER Energielandschap Rijnenburg & Reijerscop' zijn voor vier verschillende opstellingsalternatieven binnen het plangebied de effecten op relevante milieuaspecten beschreven en beoordeeld. De vier opstellingsalternatieven bestaan uit verschillend ingerichte windparken met verschillende aantallen windturbines, positionering en ontwerpprincipes. Voor de verschillende opstellingsalternatieven is een variant A met kleine windturbineafmetingen en een variant B met grote windturbineafmetingen onderzocht. De ashoogte verschilt van 125,5 meter tot en met 180 meter en de rotordiameter van 149 tot 180 meter. Middels de milieuonderzoeken is inzicht verkregen in de omgevingsaspecten per opstellingsalternatief. Op basis van deze kennis is een optimalisatie uitgevoerd om tot een voorkeursalternatief (VKA) te komen. Bij de keuze van de inrichting is, naast het aspect natuur, ook rekening gehouden met overige sectorale aspecten, zoals woningen en externe veiligheid. In het bij de aanvraag gevoegde document Natuurtoets Energiepark Rijnenburg (Bijlage 5), Utrecht' zijn voor de verschillende opstellingsalternatieven en het VKA ook beoordelingen van de effecten op natuur uitgevoerd. Hierbij is voor het VKA uitgegaan van meest 'ongunstige' afmetingen (laagste ashoogte gecombineerd met de grootste rotordiameter). Op basis van de natuurtoets scoort het VKA voor de ecologische effecten beter ten opzichte van opstellingsalternatief 2 en 3. De ecologische effecten van het VKA zijn gelijk aan de effecten van opstellingsalternatief 1 en 4.

De inrichting van de werkzaamheden en te nemen maatregelen is zodanig dat negatieve effecten op beschermde soorten zoveel als redelijkerwijs mogelijk voorkomen wordt. Voor de grutto en de rosse vleermuis (en andere vleermuizen) betekent dit dat er een stilstandvoorziening van de windturbines wordt gerealiseerd om de sterfte door aanvaring te reduceren. In het kader van de alternatievenafweging kan worden geredeneerd om alle vier de windturbines tijdens het broedseizoen stil te zetten als mitigerende maatregel voor de grutto. Echter is dit uit financieel oogpunt niet realistisch, waardoor het project niet uitvoerbaar/haalbaar is. Daarnaast zou het 'extra' stilzetten van de windturbines 1 en 4 tijdens het broedseizoen niet leiden tot andere effecten voor de grutto. De gronden rondom windturbines 1 en 4 hebben namelijk geen functie voor grutto's in het broedseizoen en beide turbines liggen op grote afstand van territoria. Voor de vleermuizen zal er een andere stilstandvoorziening worden geplaatst op alle windturbines.

Ook zal er voor de velduil en de grutto alternatief leef/broedgebied worden gerealiseerd om het areaal aangetast leefgebied, door ruimtebeslag en verstoring door de realisatie van de windturbines, te compenseren.

Momenteel wordt er onderzoek gedaan naar de reductie van aanvaringsslachtoffers door het zwart verven van een wijk van de windturbines. Aangezien hier nog geen resultaten van beschikbaar zijn, is ook niet bekend of dit een goede mitigerende maatregel zou zijn. Mede om deze reden is er binnen het huidige project voor gekozen dit niet toe te passen.

Planning

Tijdens de werkzaamheden dient verstoring en vernietiging van nesten van vogels te worden voorkomen. Het broedseizoen verschilt per soort. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wet natuurbescherming geen standaard periode gehanteerd. Globaal moet rekening worden gehouden met de periode half maart tot en met half augustus. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien is vastgesteld dat met de werkzaamheden geen nesten van vogels worden verstoord of vernietigd.

Bij de werkzaamheden aan de watergangen, dienen in de aanlegfase negatieve effecten op het leefgebied van de heikikker, rugstreeppad en platte schijfhoren zoveel mogelijk voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Voor de heikikker dienen werkzaamheden aan watergangen te worden uitgevoerd in de periode tussen 15 juli en 1 oktober (buiten voortplantings- en overwinteringsperiode). Voor de rugstreeppad dienen werkzaamheden aan watergangen te worden uitgevoerd in de periode 1 augustus tot 15 oktober (buiten voortplantings- en overwinteringsperiode). Voor de platte schijfhoren dient het verplaatsen van de ongewervelden en de selectie van watervegetaties met potentieel aanwezige individuen door een deskundige te worden uitgevoerd onder voor de soort gunstige watercondities (temperatuur niet rond vriespunt) en zodra de watervegetatie zich voldoende heeft ontwikkeld (mei-juni)."

Beoordeling

Het doel van het project is om windturbines aan te leggen voor het opwekken van duurzame energie om de uitstoot van broeikasgassen, met onder andere opwarming van de aarde als gevolg, te beperken. We hebben uw alternatievenafweging beoordeeld en stellen vast dat geen alternatieven voor de voorgenomen ruimtelijke ingreep voorhanden zijn waarmee de doelstellingen van het project worden bereikt. De locatie is op basis van gemeentelijk beleid aangewezen als geschikt voor grootschalige duurzame energieopwekking. Binnen het plangebied zijn meerdere inrichtingsalternatieven onderzocht, waarbij het gekozen voorkeursalternatief, in combinatie met mitigerende en compenserende maatregelen, leidt tot de minst nadelige effecten op beschermde soorten. De bijbehorende planning en werkwijze zijn afgestemd op ecologisch kwetsbare perioden en soortspecifieke randvoorwaarden, waardoor negatieve effecten verder worden voorkomen danwel tot een minimum worden beperkt. Hiermee is voldaan aan de voorwaarde dat geen andere bevredigende oplossingen bestaan in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

Conclusie alternatievenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat er geen redelijke alternatieven zijn waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt en de doelstellingen van de ruimtelijke ingreep worden bereikt. De alternatievenafweging is voldoende onderbouwd. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Aangedragen belangen

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

- Artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid".
- Artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Voor de soorten die vallen onder artikel 3.1, van de Wet natuurbescherming heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid".

Voor de soorten die vallen onder artikel 3.5, van de Wet natuurbescherming heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Onderbouwing en beoordeling van belangen

Een verhoging van de uitstoot van broeikasgassen leidt tot klimaatverandering¹. Deze broeikasgassen komen ook vrij bij de productie van energie uit fossiele brandstoffen. Doordat de gevolgen van een klimaatverandering een effect kunnen hebben op de openbare veiligheid, flora en fauna, volksgezondheid en de economie zijn er Internationale, Europese, Nationale en lokale afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen te reduceren. Het vermijden en dus beperken van de uitstoot van broeikasgassen kan een bijdrage leveren aan de eerdergenoemde invloeden.

Het is zeer waarschijnlijk dat er door middel van menselijke activiteit (uitstoot van broeikasgassen) een verandering optreedt in het klimaat² en het klimaatsysteem. Deze verandering wordt op dit moment waargenomen in bijvoorbeeld een stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde en de hierdoor volgende stijging van de zeespiegel. Deze uitspraak wordt ook ondersteund door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)³. Ook bestaat er onder de meeste wetenschappers consensus over de (huidige) klimaatverandering en de (mogelijke) invloed van de mens hierop.

De effecten van klimaatverandering zijn niet op mondiale aard te generaliseren. Dit komt doordat de effecten per regio variëren, aangezien de gevoeligheid voor klimaatverandering verschilt per regio. Dit komt door het feit dat het klimaat een complex systeem is met veel terugkoppelingsmechanismen. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in 2012 wel een onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van klimaatverandering in Nederland⁴. De conclusie was dat klimaatverandering een effect kan hebben op:

- Waterhuishouding: zeespiegelstijging met risico op overstroming, toename piekafvoer, verzilting, zoetwatervoorziening;
- Natuur: afname & mogelijke verdwijning van soorten in Nederland, verdere toename van nieuwe soorten waarbij het effect op het ecosysteem niet bekend is;
- Voedselproductie: verandering in productieomstandigheden, frequentere schade door meer extremen in het weer;
- Gezondheid: frequenter voorkomen van extreme weeromstandigheden, mogelijke verandering van aanwezigheid infectieziektes.

Deze punten komen ook terug in de visie van het klimaatbeleid richting 2050 aangegeven in de 'Klimaatbrief 2050: uitdagingen voor Nederland bij het streven naar een concurrerend, klimaatneutraal Europa'.

In 2020 was in Nederland het aandeel duurzame energie in het totale energieverbruik 11,1%. Hieruit is het mogelijk om te concluderen dat Nederland voor een groot gedeelte afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Tijdens het opwekken van elektriciteit uit fossiele brandstoffen komen emissies met luchtverontreinigende stoffen vrij, zoals NOx verbindingen en fijnstof (PM10). De opwek van duurzame energie vindt plaats zonder uitstoot van luchtverontreinigende stoffen (behoudens de inzet van biomassa).

¹ Klimaatverandering, Samenvatting van het vijfde IPCC-assessment en een vertaling naar Nederland, PBL en KNMI, 2015.

² Als er over klimaat wordt gesproken, wordt er meestal het gemiddelde weertype over een periode van 30 jaar bedoeld.

³ Het IPCC is een internationaal orgaan opgericht om de risico's van klimaatverandering te evalueren.

⁴ Effecten van klimaatverandering in Nederland: 2012. Planbureau voor de Leefomgeving, 2012.

Emissies kunnen schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Uitbreiding van de totale opwek van duurzame energie leidt, indien gesteund door overig beleid, uiteindelijk tot vervanging van de opwek met behulp van fossiele energie waarmee emissies van luchtverontreinigende stoffen worden voorkomen en de schade aan volksgezondheid wordt beperkt.

In de aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd waarbij als conclusie wordt gesteld dat de opwekking van duurzame energie met behulp van windparken in het algemeen en de ontwikkeling van Windpark Rijnenburg in het bijzonder een bijdrage levert aan het beperken van klimaatverandering en luchtverontreiniging en het vergroten van de voorzieningszekerheid.

We hebben uw onderbouwing van dit belang beoordeeld. Uit de onderbouwing en de stukken blijkt dat het realiseren van het beoogde windpark hier een positieve bijdrage aan levert. Hiermee is voldoende aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is ten behoeve van de volksgezondheid, openbare veiligheid en dwingende redenen van groot openbaar belang waaronder redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

De resterende onderbouwing van de aangegeven belangen is toegevoegd als bijlage 9 dit besluit.

Conclusie belangenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege een wettelijk erkend belang. En het belang van de ingreep weegt in dit geval zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten, waarvoor voldoende maatregelen worden getroffen. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

c) Ecologische beoordeling

De ecologische beoordeling van het project wordt uitgevoerd om te beoordelen of de werkzaamheden geen (wezenlijke) negatieve effecten hebben op de staat van instandhouding van de betreffende soorten. Hierbij zal eerst een overzicht worden gegeven van de verschillende aanwezige of langstreckende soorten. Daarna wordt het type effect op de betreffende soorten besproken waarbij er sprake is van een aanleg- en gebruiksfase van de windturbines waarbij de werkzaamheden verschillen. Om de mate van effect op de staat van instandhouding voor de verschillende soorten te bepalen wordt er gebruik gemaakt van de 1%-mortaliteitsnorm (1% norm). Daarnaast wordt nog de cumulatieve sterfte van soorten meegenomen van windparken in de omgeving. Wanneer de voorziene sterfte de 1% norm overschrijdt is er niet per definitie sprake van een effect op de staat van instandhouding van de betrokken populatie, maar dient het effect wel nader beschouwd te worden. Er worden voor deze soorten maatregelen getroffen om de negatieve effecten zodanig te reduceren dat die onder de 1% norm blijven. In sommige gevallen worden er maatregelen genomen om bepaalde negatieve effecten in het geheel te voorkomen voor soorten.

Uitgevoerd onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht of laten onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde soorten. U heeft ook onderzocht of laten onderzoeken welk effect de ruimtelijke ingreep heeft op de aanwezige beschermde soorten en deze onderzoeken aangeleverd bij de aanvraag. Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht hebben we ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologisch onderzoek.

Onderzoeksresultaten: aanwezige beschermde soorten

In hoofdstuk 6 van de bij de aanvraag gevoegde Natuurtoets is de aanwezigheid van vogels aangegeven in relatie tot het plangebied. Hierbij is een indeling gemaakt middels de categorieën 'Broedvogels', 'Niet-broedvogels' en 'Seizoenstrek'.

Broedvogels

Het plangebied biedt broedgebied aan met name weide- en akkervogels, uilen en roofvogels. Er komen meerdere soorten van de Rode Lijst voor in het plangebied Energielandschap Rijnenburg. Tijdens het onderzoek zijn er territoria van de torenvalk, bosuil, steenuil, ransuil, havik, buizerd en velduil vastgesteld. Aanvullend daarop, zijn in de NDFF waarnemingen opgenomen van de Rode Lijst soorten boerenzwaluw en de ringmus. Het plangebied biedt geschikt habitat voor deze soorten op en rond de bebouwing in het gebied. Voor de kerkuil is het onduidelijk of er een territorium is, maar de soort is wel aangetroffen in het plangebied, net als de boomvalk, slechtvalk, sperwer en de bruine kiekendief waarvan in de nabije omgeving territoria zijn vastgesteld en waarnemingen in het plangebied. De huismus en oeverzwaluw broeden ook in de nabije omgeving van het plangebied. Roeken zijn ook regelmatig foeragerend waargenomen in het plangebied. Van de volgende soorten weide- en akkerbroedvogels zijn territoria in het plangebied vastgesteld: gele kwikstaart, kneu, graspieper, grutto, kievit, knobbelzwaan, krakeend, kuifeend, scholekster, tureluur en de veldleeuwerik. De spreeuw, merel, kleine karekiet, tjiftjaf, pimpelmees, boomkruiper, ekster, zwarte kraai, groene specht, grote bonte specht en de koolmees komen ook in het plangebied voor.

Niet-broedvogels

In de wintermaanden zijn voornamelijk ganzen, zwanen, eenden, kieviten, reigers en meeuwen aanwezig in het plangebied van Energielandschap Rijnenburg. Het gaat specifiek om de soorten grote zilverreiger, blauwe reiger, knobbelzwaan, kolgans, grauwe gans, smient, krakeend, wilde eend, kuifeend, waterhoen, meerkoet, kievit, kokmeeuw en stormmeeuw (schaars voorkomende soorten zijn hierin niet meegenomen). Het plangebied en de omgeving heeft een foerageer- en rustfunctie en in sommige gevallen is het een gebied om te slapen of te ruïen.

Vogels - Seizoenstrek

Veel vogelsoorten trekken jaarlijks van broed- naar overwinteringsgebied en omgekeerd. Deze trek vindt vooral plaats in het voor- en najaar en wordt daarom geclassificeerd als seizoenstrek (LWVT/Sovon 2002).

Seizoenstrek vindt plaats in een brede range aan hoogtes, van enkele meters boven het maaiveld tot enkele kilometers hoogte (Kleyheeg - Hartman & Potiek 2020a, Shinneman et al. 2020). Bij tegenwind trekken vogels over het algemeen lager (mogelijk binnen het rotorbereik) (Buurma et al. 1986), maar dat zijn niet de omstandigheden waaronder grote hoeveelheden vogels trekken. Voor de najaarstrek is in de Eemshaven en op de Tweede Maasvlakte aangetoond dat bij intense trek ook grote aantallen vogels op rotorhoogte vliegen (Kleyheeg-Hartman & Potiek 2020a, b). In het binnenland treedt gestuwde trek in beperktere mate op langs het Markermeer en IJsselmeer. Op kleinere schaal kan verdichting plaatsvinden langs rivieren en andere potentiële barrières. 's Nachts is er minder stuwing dan overdag (Buurma & van Gasteren 1989). Bovendien vliegen vogels gedurende de nacht gemiddeld hoger dan overdag (LWVT/Sovon 2002). Voor het project geldt dat er 66 soorten trekvogels het plangebied passeren tijdens seizoenstrek en deze soorten hebben geen binding met (de omgeving van) het plangebied.

Vleermuizen

De vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger zijn in het plangebied waargenomen. Het is aannemelijk dat zich in het bosje in Polder Reijerscop paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en gewone dwergvleermuis bevinden.

Het is ook niet uit te sluiten dat er kraam-/zomerverblijfplaatsen voorkomen van de rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis. Ook zijn er relatief veel laatvliegers langs de Nedereindseweg aangetroffen. Omdat de soort hier ook al vroeg op de avond werd waargenomen is het aannemelijk dat er zich een verblijfplaats van de soort in één van de gebouwen langs deze weg bevindt. In de ruime omgeving van het plangebied zijn winterverblijfplaatsen van rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis bekend uit de omgeving van Vleuten. Wat betreft gebiedsgebruik is de gewone dwergvleermuis verreweg de meest talrijke soort. Deze komt wijdverspreid voor. Daarnaast werden ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis tijdens ieder bezoek regelmatig waargenomen. Vlieg- en foerageerroutes van gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn aanwezig langs het oostelijk deel van de Nedereindseweg en Reijerscop. De rosse vleermuis werd opvallend veel in polder Reijerscop waargenomen.

Langs twee wegen in het onderzochte gebied zijn zogenaamde vlieg- en foerageerroutes vastgesteld. Dit zijn routes waarlangs verhoogde aantallen gewone dwergvleermuis en laatvlieger vliegen en foerageren. Het gaat hierbij om het oostelijk deel van de Nedereindse Weg tot aan de rijksweg A2 en het oostelijk deel van de weg Reijerscop tot aan het wegrestaurant La Place. Aan weerszijden van beide wegen staan hoge bomen en is lintbebouwing aanwezig. Uit ander onderzoek blijkt dat er een vliegroute aanwezig is over een viaduct over de rijksweg A2 in het verlengde van de Nedereindseweg. De vliegroute wordt gebruikt door gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Er is daarnaast tevens vastgesteld dat een vliegroute van de gewone dwergvleermuis vanaf de Nedereindseweg richting de Nedereindse Plas loopt. Het gebiedsgebruik van vleermuizen van de Nedereindse Plas is ook onderzocht. De plas wordt door met name de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis gebruikt als foerageergebied. Anders dan in andere delen van het onderzoeksgebied gebruikten ook kleine aantallen van de watervleermuis en meervleermuis de Nedereindse Plas als foerageergebied.

Heikikker, rugstreeppad en platte schijfhoren

In het plangebied komen de heikikker en de rugstreeppad voor. De soorten komen in zowel watergangen (voortplanting, overwintering), graslanden als bosjes (overwintering) voor. Ook de platte schijfhoren komt in het plangebied voor in de watergangen, waarbij het geschikte leefgebied met name aanwezig is in bermen en oevers van watergangen.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soorten

De effecten van de voorgenomen handelingen zijn onderzocht. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen effecten in de aanleg- en gebruiksfase. Voor de aanlegfase is onderzoek gedaan naar versturende effecten. Voor de gebruiksfase is onderzoek gedaan naar aanvaringsslachtoffers, versturende effecten en barrièrewerking

Vogels

Op basis van verspreidingsgegevens, gebiedskenmerken en deskundigenoordeel zijn inschattingen gemaakt van de additionele sterfte onder soorten lokale vogels (broedvogels en niet-broedvogels). Onder tien lokale vogelsoorten worden gedurende de looptijd van het project één of meer slachtoffers voorzien in de gebruiksfase van de geplande windturbines. Het gaat om de soorten grauwe gans, wilde eend, Kievit, kookmeeuw, stormmeeuw, grutto, kolgans, smient, roek en de knobbelswaan. Onder 66 soorten trekvogels

worden gedurende de looptijd van het project één of meer slachtoffers voorzien in de gebruiksfase van de geplande windturbines. Het gaat om de soorten meerkoet, watersnip, tureluur, kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw, goudhaan, pimpelmees, koolmees, oeverzwaluw, ringmus, keep, groenling, putter, sijs, fuut, aalscholver, blauwe reiger, grote zilverreiger, kolgans, krakeend, wintertaling, buizerd, torenvalk, witgat, oeverloper, boompieper, zwarte roodstaart, gekraagde roodstaart, paapje, roodborsttapuit, tapuit, sprinkhaanzanger, rietzanger, bosrietzanger, grasmus, tuinfluiter, grauwe vliegenvanger, zwarte mees, gaai, kauw, waterhoen, houtsnip, holenduif, houtduif, gierzwaluw, veldleeuwerik, boerenzwaluw, huiszwaluw, tjiftjaf, fitis, zwartkop, kleine karekiet, spreeuw, winterkoning, merel, koperwiek, kramsvogel, zanglijster, roodborst, heggenmus, gele kwikstaart, witte kwikstaart, graspieper, vink, kneu en rietgors. Het verlies aan leefgebied (door ruimtebeslag en verstoring door windturbines) van de grutto en velduil is zodanig dat er sprake is van storing met wezenlijke invloed. Door de werkzaamheden is het aannemelijk dat exemplaren van de 76 bovengenoemde soorten vogels worden gedood en zal essentieel broed/leefgebied van de grutto en de velduil worden aangetast. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Vleermuizen

De aanwezigheid van windturbines op plaatsen waar vleermuizen voorkomen kan leiden tot het doden van vleermuizen als gevolg van aanvaringen met de rotorbladen. Niet alle vleermuissoorten lopen hierbij evenveel risico. De in het plangebied voorkomende soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, en in mindere mate de laatvlieger is het voorkomen van aanvaringsslachtoffers in windparken bekend (Limpens et al. 2013, UNEP/EUROBATS IWG 2021). Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Overige soorten

Bij werkzaamheden aan de watergangen tijdens de aanlegfase van het Windpark Rijnenburg & Reijerscop kan er een negatief effect zijn voor de soorten heikikker, rugstreeppad en de platte schijfhoren. Er worden op vijf locaties kleine delen van de sloten gedempt ten behoeve van de toegangswegen (zie figuur 3 van bijlage 6 van dit besluit). De werkzaamheden aan de watergangen zullen het functionele leefgebied van de soorten aantasten, daarnaast worden de soorten verstoord, in sommige gevallen gedood en zullen eieren van de platte schijfhoren vernield worden. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

1% norm, cumulatie en staat van instandhouding

Voor de vogels en vleermuizen (en alle betrokken populaties per soort) is het effect van de voorzienbare sterfte op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van de betrokken populatie getoetst. Hiervoor is gebruik gemaakt de 1% norm. Deze norm staat gelijk aan 1% van de jaarlijkse sterfte van de betrokken populatie en wordt toegepast als een eerste 'grove zeef'. Wanneer de voorzienbare sterfte onder deze 1% norm blijft, kan een effect op de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populatie met zekerheid worden uitgesloten. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State acht dit een acceptabele werkwijze. Wanneer de voorziene sterfte de 1% norm overschrijdt is er niet per definitie sprake van een effect op de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populatie, maar dient het effect wel nader beschouwd te worden. Er zijn op dit moment geen andere, bruikbare mortaliteitsnormen beschikbaar die bovendien ook juridisch geaccepteerd zijn. De gehanteerde 1% norm wordt met nadruk gebruikt als eerste 'grove zeef' en

hierbij wordt in die zin uitgegaan van het maximale negatieve effect op de soorten. Daarnaast is voor lokale vogelsoorten en de vleermuissoorten de sterfte van het project gecumuleerd met de sterfte van recent gerealiseerde en geplande windparken binnen een straal van 30 km (tabel 12.3 en 14.6 in de Natuurtoets). In de rapportage Natuurtoets Windpark Rijnenburg (bijlage 5 van dit besluit), Utrecht' staat uitleg, omtrent de totstandkoming van deze soortenlijst, beschreven.

Ontheffing wordt aangevraagd voor 83 soorten waarvan 76 vogelsoorten, vier vleermuissoorten, twee amfibiesoorten en één ongewervelde. Met uitzondering van de grutto en de rosse vleermuis ligt de additionele en gecumuleerde sterfte van de aangevraagde soorten ruim beneden de 1% norm. Voor de velduil geldt dat er essentieel broedgebied verloren gaat wat ook een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding heeft.

De grutto en velduil zijn opgenomen op de Rode Lijst (status: gevoelig voor grutto, ernstig bedreigd voor velduil) en de landelijke trend kent voor beide soorten een significante afname (sovon.nl 2023). De populaties bevinden zich in een matig ongunstige staat van instandhouding voor grutto en zeer ongunstige staat voor velduil. De populaties van beide soorten zijn in Nederland bovendien niet aaneengesloten en lokaal of regionaal, een afname van leefgebied kan een significant effect hebben op deze populaties. Dit alles betekent dat een verlies aan leefgebied opgevat moet worden als een aantasting van de (gunstige) staat van instandhouding.

Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken.

Voor de grutto en de velduil zal er essentieel leef/broedgebied verloren gaan door de werkzaamheden. Om te voorkomen dat er op de lange termijn een negatief effect ontstaat op de staat van instandhouding van deze soorten zullen compenserende maatregelen getroffen worden in de vorm van het optimaal inrichten van een weidevogelgebied. De mitigatie bestaat uit het realiseren van 12,5 hectare aaneengesloten weidevogelgebied binnen een weidevogelkerngebied, ingericht met plas-dras, een verhoogd waterpeil en kruidenrijk kuikenland (zie figuur 2 van bijlage 2 van dit besluit). Daarnaast worden predatoren geweerd door het plaatsen van rasters en vangvoorzieningen en wordt aangepast agrarisch beheer toegepast, waaronder uitgesteld maaien en mozaïekbeheer, zodat voldoende rust, voedsel en voortplantingsmogelijkheden voor de soort worden geborgd. Deze maatregelen zijn nader toegelicht in een compensatieplan, dat een bijlage vormt van het Activiteitenplan (bijlage 7 van dit besluit). Zonder maatregelen worden ook aanvaringsslachtoffers verwacht onder de grutto en om dit te voorkomen worden er mitigerende maatregelen genomen in de vorm van een stilstandvoorziening.

Er worden ook aanvaringsslachtoffers verwacht bij onder andere de rosse vleermuis. Voor de soort is een (andere) stilstandvoorziening benodigd, om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding met zekerheid uit te sluiten. Deze stilstandvoorziening wordt op elke windturbine geplaatst, zodat er geen sprake is van een aantasting van de gunstige staat van instandhouding. Deze stilstandvoorziening heeft ook een positieve werking voor de andere vleermuissoorten waarmee aanvaringsslachtoffers wordt voorkomen.

Voor de soorten heikikker en rugstreeppad wordt gewerkt buiten de kwetsbare periode en worden voorafgaand aan de werkzaamheden maatregelen getroffen om het doden van de soorten zoveel mogelijk te voorkomen.

Ook worden maatregelen getroffen om te voorkomen dat het plangebied geschikt wordt als voortplantingsbiotoop voor de rugstreeppad. Om het doden van de platte schijfhoren zoveel mogelijk te voorkomen worden maatregelen getroffen zoals verplaatsen van de soort met geschikte watervegetatie naar geschikte sloten buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

We gaan akkoord met de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen. De maatregelen staan in bijlage 4, 7 en 8 van dit besluit. In bijlage 1 van dit besluit vindt u de extra mitigerende en/of compenserende maatregelen die noodzakelijk zijn om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten.

Als extra voorschriften wordt toegevoegd dat het nodig is om de effecten van de werkzaamheden en de effectiviteit van de te nemen maatregelen te monitoren. Deze voorschriften zijn ondergebracht in bijlage 1 van dit besluit.

Conclusie ecologische beoordeling

Het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden zorgen ervoor dat de ingreep niet tot verslechtering leidt van de staat van instandhouding van de aangevraagde vogelsoorten en dat er geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de aangevraagde vleermuissoorten, heikikker, rugstreeppad en platte schijfhoren in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

Zienswijzen

Het ontwerpbesluit heeft van zaterdag 22 juni 2024 tot en met vrijdag 2 augustus 2024 voor iedereen ter inzage gelegen.

Op het ontwerpbesluit zijn meerdere zienswijzen ingediend. Hieronder volgen de beknopte zienswijzen samengebundeld die tijdig zijn ingediend, met daarna de reactie op de zienswijzen:

1. Aanwezigheid modelvliegclub en effectbepaling.
2. Einddatum houdt geen stand.
3. Onvoldoende deugdelijk onderzoek (bijvoorbeeld de rosse vleermuis).
4. Systematiek met verwijzing naar bijlagen is onvoldoende duidelijk en daardoor rechtsonzeker en niet goed handhaafbaar. Onduidelijk waarom niet 1 set met maatregelen is opgenomen.
5. Compensatie is ten onrechte verkleind en geen effectieve borging compensatie.
6. Voorschriften 13 en 17 onduidelijk en rechtsonzeker.
7. Veldduik ten onrechte niet aangevraagd.
8. Voorschrift 12 volstaat niet als monitoringseis.
9. Maatregelen rode lijstsoorten ontbreken.
10. Onzekerheid effectiviteit stilstandvoorziening vleermuizen.
11. Stilstandvoorziening voor de grutto ten onrechte beperkt tot turbine 2, onderzoeksverplichting niet vastgelegd in de vergunning.
12. Verplichting niet vastgelegd voor eventueel hoger aantal aanvaringsslachtoffers.
13. Onvoldoende onderzoek en jaarrond beschermde nesten.
14. Schadelijke stoffen windmolens.
15. Klimaatverandering met invloed op het agrarische bedrijf.

16. Integratie lokale verplaatsingen broed- en trekvogels.
 17. Beheren broedgebieden grutto.
 18. Ook windturbine 3 periode t/m 31 mei stilstand.
1. De mogelijke effecten van verplaatsing van de vliegclub op beschermde natuurwaarden (los van het windpark) kunnen we niet beoordelen. Wellicht is dat al gedaan binnen een andere procedure.

De oude locatie van de vliegclub is weinig geschikt voor weidevogels door de nabijheid van de Ringkade en de bomen die op 150 m afstand staan. Tijdens het veldonderzoek van 2023 zijn geen broedvogels van grutto op dit perceel en directe omgeving vastgesteld en is gebleken dat percelen met plasdras of een hoge waterstand de aanwezigheid van grutto bepalen. Deze waterstanden zijn in 2024 niet veranderd op dit perceel en directe omgeving. Wel broedden hier in 2023 andere soorten weidevogels (krakeend, kievit, scholekster) waar de situatie wel voor verbeterd kan zijn omdat het niet meer gebruikt wordt door de vliegclub. Het perceel ligt echter buiten de verstoringzone van de geplande windturbines, dus er is geen sprake van additionele effecten. Bovendien geldt de compensatieopgave alleen voor de grutto en velduil.

Het nieuwe perceel werd in 2023 niet gebruikt door broedvogels. Het was door de nabijheid van de Ringkade en bomen aan de rand van het perceel al weinig geschikt. Wel zitten er op iets grotere afstand (100-200 m) territoria van weidevogels (waaronder grutto). Niet uitgesloten kan worden dat het in die hoek wel gevolgen heeft voor weidevogels. Dit zou (in theorie) gevolgen kunnen hebben voor het effect van het windpark, maar alleen in 'positieve' zin (minder verstoring omdat er minder vogels zijn). De effectbepaling en compensatieopgave zijn dus 'worst case' te noemen.

Voor vliegbewegingen van grutto (en dus slachtoffers) geldt hetzelfde: geen additionele effecten op de oude locatie en op de nieuwe locatie mogelijk een vermindering van vliegbewegingen. De effectbepaling is hier ook 'worst case' te noemen. Er is geen aanleiding om het besluit aan te passen.
 2. In het activiteitenplan is aangegeven dat de ontheffing wordt aangevraagd voor de aanlegfase en de duur van de exploitatiefase van de windturbines. De exploitatiefase bedraagt naar verwachting 25 jaar, maar is op voorhand (vanwege technologische ontwikkelingen) niet bekend. Om die reden is de ontheffing zekerheidshalve aangevraagd tot 31-12-2058. De einddatum die in de ontheffing is opgenomen is derhalve 31 december 2058. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
 3. In de beoordeling van de aanvraag heeft een ecologische beoordeling plaatsgevonden en is getoetst of de staat van instandhouding van de betreffende soorten in het geding komt. Uit de toetsing blijkt dat er voldoende onderzoek is uitgevoerd naar de rosse vleermuis. Bij de aanvraag is een Natuurtoets gevoegd waarin de verschillende uitgevoerde onderzoeken genoemd staan. Er is onderzoek uitgevoerd naar de rosse vleermuis inclusief een effectenbeoordeling van de uit te voeren werkzaamheden. Juist uit de berekening met de 1% norm blijkt dat de staat van instandhouding (SVI) van de rosse vleermuis onder druk staat. Er zijn op dit moment geen andere, bruikbare mortaliteitsnormen beschikbaar die bovendien ook juridisch geaccepteerd zijn. In de aanvraag wordt deze methode dan ook toegepast. Daarnaast is voor lokale vogelsoorten en de vleermuissoorten de sterfte van het project gecumuleerd met de sterfte van recent gerealiseerde en geplande windparken binnen een straal van 30 km. In de Natuurtoets wordt het volgende genoemd: *"De gecumuleerde sterfte van de rosse vleermuis ligt rond de 1%-mortaliteitsnorm. Dit betekent dat effecten op de GSI niet uitgesloten kunnen worden. Mitigerende maatregelen (stilstandvoorziening) zijn daarom nodig om de sterfte weg te nemen. (...) Met een stilstandvoorziening op de windturbines die is afgestemd op de lokale vleermuisactiviteit is 80% reductie van vleermuislachtoffers mogelijk. Zonder stilstandvoorziening bedraagt de sterfte een enkel rosse vleermuis slachtoffer gedurende de gehele looptijd (20 jaar) van het windpark (<1 exemplaar per jaar). Met een*

reductie van minimaal 80% is geen sprake meer van een gerede kans op een slachtoffer gedurende de looptijd van het windpark." Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.

4. Het is niet ongebruikelijk dat er naar verschillende bijlagen wordt verwezen. Ook is de systematiek van de Omgevingswet zo opgebouwd, door naar verschillende AMvB's te verwijzen. De standaardvoorschriften worden genoemd in bijlage A van het ontwerpbesluit. In bijlage 1 zijn de maatregelen verder uitgewerkt. In bijlage 1.1 is het compensatieplan uitgewerkt. In bijlage 6 en 8 is een aanvullende toelichting gegeven op onder andere de maatregelen en het compensatieplan. Hiermee wordt de rechtszekerheid en de handhaafbaarheid voldoende gewaarborgd. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
5. Het gewijzigde compensatieplan is gebaseerd op de meest recente onderzoeksgegevens. In het onderzoek is specifiek onderzoek gedaan naar de grutto en de velduil in het plangebied. Hieruit bleek onder andere dat deze soorten maar een beperkt deel van het plangebied gebruik maakt. De grootte van het compensatiegebied is hierop aangepast. Voor wat betreft de borging van de compensatie geldt inmiddels dat er een nieuwe overeenkomst getekend is op een andere locatie. De eigenaar van het eerder voorgestelde compensatiegebied heeft zich teruggetrokken voordat de overeenkomst definitief was gemaakt. De eigenaar van het nieuwe compensatiegebied heeft de overeenkomst gesloten onder de voorwaarde dat de eigenaar anoniem kan blijven. Het besluit is hierop dan ook aangepast.
6. Bij de uitvoering van de maatregelen is een deskundig ecooloog betrokken die ervoor moet zorgen dat de gestelde en uiteengezette compensatieopgave op de juiste manier uitgevoerd wordt. Hierbij moet er voorafgaand aan de aantasting/verstoring een leefgebied beschikbaar zijn waar de soort al gebruik van kan maken (functioneel leefgebied). Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
7. De aanvrager bepaalt voor welke soort een ontheffing wordt aangevraagd. Naar aanleiding van de zienswijze is door de aanvrager besloten om voor deze soort ook een ontheffing aan te vragen. Aangezien de maatregelen ter compensatie voor de velduil overeen komen met de reeds uit te voeren compensatie voor de grutto is dit meegenomen in het compensatieplan. Het besluit is hierop dan ook aangepast.
8. Dit voorschrift is bedoeld om de effectiviteit van de maatregelen en de effecten van de werkzaamheden te monitoren. Hiervan is bepaald dat in vijf jaar tijd een voldoende duidelijk beeld is verkregen van de gevolgen op de soorten. Verdere eisen staan genoemd in het "Monitoringsprotocol Wind op Land 2012" van BIJ12. Dit protocol moet ook opgevolgd worden als het gaat om de invulling van de monitoringsplicht. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
9. Een ontheffing is alleen nodig ten aanzien van beschermde soorten en onze beoordeling vindt plaats op hetgeen dat is aangevraagd. De effecten van de werkzaamheden op rode lijstsoorten is alleen beoordeeld als die onderdeel zijn van de aanvraag. De rode lijstsoorten vallen verder ook onder de specifieke zorgplicht en daar hoort eenieder zich aan te houden wanneer er nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten. Naar aanleiding van deze zienswijze is er een nieuwe aanvraag ingediend ten aanzien van de haas. Hier wordt nog een separaat besluit voor genomen.
10. Zoals aangegeven wordt er voor vleermuizen een stilstandvoorziening op de windturbine geplaatst en zal op basis van vleermuisvriendelijke algoritmen de stilstand worden afgestemd op de gemeten vleermuisactiviteit binnen het windpark. De specifieke algoritmes zijn niet nodig om een positief besluit af te geven. Het is bij de beoordeling voldoende dat het een bewezen effectieve maatregel betreft. De details van de maatregel mogen in een latere fase in het ecologisch werk protocol worden opgenomen. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.

11. In voorschrift 12 staat aangegeven dat de effecten van de werkzaamheden in het plangebied gemonitord moeten worden. Hiermee is de monitoring geborgd en dient vergunninghouder aan het Monitoringsprotocol te houden. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
12. In voorschrift 12 is opgenomen dat er voldaan moet worden aan de eisen van het "Monitoringsprotocol Wind op Land 2012" van BLJ12. In dit protocol wordt onder andere het volgende aangegeven: *Uit de analyse en evaluatie kan blijken dat er: a) geen aanleiding is om mitigerende maatregelen te nemen, of b) wel aanleiding is om mitigerende maatregelen te nemen, c) geen aanleiding is om langer of uitgebreider te monitoren, en/of d) wel aanleiding is om langer of uitgebreider te monitoren.* In het Protocol is voldoende vastgelegd dat als er uit evaluatie blijkt dat het aantal aanvaringsslachtoffers hoger is dan verwacht dat men aanvullende maatregelen moet treffen. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
13. Ten aanzien van de negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten staat het volgende in de Natuurtoets: *"In het plangebied zijn diverse jaarrond beschermde nesten aanwezig (steenuil, buizerd, bosuil, ransuil, havik). Ten behoeve van de realisatie van de windturbines en zonnepanelen worden geen gebouwen gesloopt of bomen gekapt, maar is het mogelijk dat aanlegwerkzaamheden in de nabijheid van nesten plaatsvinden. Voor deze vogelsoorten en andere vogels die in het plangebied en omgeving broeden zijn effecten in de aanlegfase met gepaste preventieve maatregelen (bijvoorbeeld niet bouwen in het broedseizoen, zie H13) goed te voorkomen. In geval het noodzakelijk is om bomen te kappen dient vooraf uitgesloten te worden dat nesten van broedvogels (waaronder jaarrond beschermde nesten) aanwezig zijn."* Hieruit blijkt voldoende dat er geen negatief effect zal optreden door de werkzaamheden. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
14. Er is een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming. De ontheffing ziet op de bescherming van (dier)soorten. Eventuele schadelijke stoffen die vrijkomen door de windturbines vallen niet binnen dit toetsingskader. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
15. Er is een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming. De ontheffing ziet op de bescherming van (dier)soorten. Eventuele klimaatverandering veroorzaakt door de windturbines valt niet binnen dit toetsingskader. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
16. In de Natuurtoets is te lezen dat ook de lokale verplaatsingen van broed- en trekvogels in en om het plangebied is onderzocht. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
17. Om het verlies aan leefgebied door de werkzaamheden van onder andere de grutto en velduil te voorkomen wordt er een compensatiegebied ingericht en beheerd. Dit is voldoende om de beschikbaarheid van het leefgebied te compenseren. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.
18. Het gewijzigde compensatieplan is gebaseerd op de meest recente onderzoeksgegevens. In het onderzoek is specifiek onderzoek gedaan naar de grutto en de velduil in het plangebied. Hieruit bleek onder andere dat deze soorten maar van een beperkt deel van het plangebied gebruik maakt en dat alleen de omgeving van turbine 2 en in mindere mate turbine 3 onderdeel uitmaakt van het leefgebied van grutto's en velduil. In de bij de aanvraag gevoegde oplegnotitie staat onder andere het volgende: *In Verbeek et al. (2023) is voorgesteld om de stilstandvoorziening alleen op turbine 2 toe te passen. Bij andere turbines zijn in 2023 vliegbewegingen niet of zeer beperkt vastgesteld, in die mate dat geen regelmatige aanvaringsslachtoffers verwacht worden (met uitzondering van zeer incidentele slachtoffers). Bij de compensatie van verstoring is turbine 3 echter wel betrokken. Bij de beoordeling van sterfte is een ander kader gehanteerd dan bij de beoordeling van verstoring en ruimtebeslag. De beoogde stilstandvoorziening voorziet in het voorkomen van regelmatige sterfte van grutto en daarmee effecten op de lokale populatie.*

Hoewel grutto's nabij turbine 3 aanwezig zijn, wordt hier in zeer beperkte mate op rotorhoogte gevlogen. Eventuele aanvaringen met turbine 3 zijn te beschouwen als incidenten. Uit de resultaten van het uitgevoerde onderzoek blijkt inderdaad dat de omgeving van windturbine 3 een zeer beperkte betekenis heeft voor de grutto en dat de stilstandvoorziening hiervoor niet nodig is. Er is geen aanleiding om het besluit hierop aan te passen.

2.5 Conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

Aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming is voldaan. Daarom verlenen we de ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften verbonden. De voorschriften staan in bijlage 1 van dit besluit. De voorschriften moeten nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding en verzending van dit besluit

Gemeentelijke coördinatieregeling

Op dit besluit is de gecoördineerde procedure uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van toepassing waarbij alle benodigde ontwerpbesluiten in hoofdzaak gelijktijdig gepubliceerd en ter inzage zijn gelegd. Hierdoor lopen de voorbereiding, vaststelling en bekendmaking van de benodigde besluiten tegelijk en kunnen bij één loket, zienswijzen worden ingediend. De gemeente Utrecht is aangewezen als coördinerend bevoegd gezag voor de gecoördineerde procedure. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing. Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen en wordt met dit besluit definitief gemaakt.

3.2 Vragen?

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan dit besluit). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

1.1 Algemeen

1. We verlenen de ontheffing alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders aangegeven is.
3. Worden er bij de uitvoering van de werkzaamheden andere beschermde soorten aangetroffen? Of zijn er andere verboden handelingen noodzakelijk? Dan moet de ontheffinghouder direct contact opnemen met het servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht).
4. Deze ontheffing kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

1.2 Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol moet daarnaast de volgende aspecten bevatten:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidend ecooloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog begeleid zijn/worden;
 - f. De manier waarop omgegaan is/wordt met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder moet minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten het meldingsformulier 'Start werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.odu.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol bijvoegen.
7. Het compensatiegebied voor de grutto en de velduil moet zijn ingericht en functioneel zijn voorafgaand aan de versturende werkzaamheden, hetgeen betekent dat het compensatiegebied ecologisch geschikt is voor gebruik door grutto en velduil overeenkomstig het compensatieplan en voorschrift 8, en dit is bevestigd door een deskundig ecooloog voorafgaand aan de versturende werkzaamheden.
8. Het mozaïekbeheer wat genoemd wordt in het 'Plan van aanpak compensatie weidevogels' moet worden uitgevoerd volgens de 'factsheet weidevogels' van BoerenNatuur.
9. Er mag tijdens het broedseizoen niet gemaaid worden in het compensatiegebied voor de grutto en de velduil om uitmaaien van kuikens en nesten te voorkomen, in plaats daarvan kan extensief beweide worden.

1.3 Tijdens de werkzaamheden

10. De werkzaamheden en de in deze bijlage genoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing verleend is. De ecologisch deskundige moet in ieder geval aanwezig zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek getoond worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
12. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden. In het logboek worden de gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals het goedkeuren/vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten geregistreerd van de uitgevoerde handelingen die omschreven zijn in de voorschriften bij dit besluit (bijlage 1 van dit besluit).
13. De voorgeschreven mitigerende en/of compenserende maatregelen in bijlage 4, 7 en 8 van dit besluit moeten opgevolgd worden.

1.4 Na afloop van de werkzaamheden

14. Na afronding van de werkzaamheden moet de ontheffinghouder, of diens rechtsopvolgers, het meldingsformulier 'Einde werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.odu.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol zoals omschreven in deze voorschriften bijvoegen.
15. De effecten van de werkzaamheden en de effectiviteit van de te nemen maatregelen moeten gemonitord worden gedurende 5 jaar na ingebruikname van de windturbines. Verdere eisen wat betreft deze monitoring staan genoemd in het Monitoringsprotocol Wind op Land 2021 van BII12.

Bijlage 2: Locatie plangebied

Figuur 1 Ligging van het voorgenomen windpark. Park layout Windpark Rijnenburg en Reijerscop met locaties uit te voeren handelingen uitgelicht. Rode cirkels zijn windturbinelocaties. Groene cirkels zijn dempingen watergangen. (Bron: Activiteitenplan ten behoeve van ontheffing Wnb soortenbescherming Windpark Rijnenburg en Reijerscoop , 2026)

Figuur 2 Locatie van het compensatie gebied weidevogels 12,5 hectare in de Kralingerpolder. (Bron GoogleMaps)

Bijlage 3: Lijst met aangevraagde soorten en verbodsbepalingen

Nederlandse naam	Latijnse naam	Artikel Wet natuurbescherming
Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	3.1 lid 1
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	3.1 lid 1
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	3.1 lid 1
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>	3.1 lid 1
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	3.1 lid 1
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	3.1 lid 1
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	3.1 lid 1
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>	3.1 lid 1
Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	3.1 lid 1
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	3.1 lid 1
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	3.1 lid 1
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	3.1 lid 1
Goudhaan	<i>Regulus regulus</i>	3.1 lid 1
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	3.1 lid 1
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	3.1 lid 1
Gauwe gans	<i>Anser anser</i>	3.1 lid 1
Gauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	3.1 lid 1
Groenling	<i>Chloris chloris</i>	3.1 lid 1
Grote zilverreiger	<i>Ardea alba</i>	3.1 lid 1
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	3.1 lid 1 / 3.1 lid 4
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	3.1 lid 1
Houtsnip	<i>Scolopax rusticola</i>	3.1 lid 1
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	3.1 lid 1
Holenduif	<i>Columba oenas</i>	3.1 lid 1
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	3.1 lid 1
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	3.1 lid 1
Keep	<i>Fringilla montifringilla</i>	3.1 lid 1
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	3.1 lid 1
Kleine mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>	3.1 lid 1
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	3.1 lid 1
Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	3.1 lid 1
Kneu	<i>Linaria cannabina</i>	3.1 lid 1
Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	3.1 lid 1
Kolgans	<i>Anser albifrons</i>	3.1 lid 1
Koolmees	<i>Parus major</i>	3.1 lid 1
Koperwiek	<i>Turdus iliacus</i>	3.1 lid 1
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	3.1 lid 1
Krakeend	<i>Anas strepera</i>	3.1 lid 1
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	3.1 lid 1

Merel	<i>Turdus merula</i>	3.1 lid 1
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	3.1 lid 1
Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	3.1 lid 1
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	3.1 lid 1
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	3.1 lid 1
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	3.1 lid 1
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	3.1 lid 1
Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	3.1 lid 1
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	3.1 lid 1
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	3.1 lid 1
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	3.1 lid 1
Roodborsttapuit	<i>Saxicola rubicola</i>	3.1 lid 1
Smient	<i>Mareca penelope</i>	3.1 lid 1
Sijs	<i>Spinus spinus</i>	3.1 lid 1
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	3.1 lid 1
Sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia</i>	3.1 lid 1
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	3.1 lid 1
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	3.1 lid 1
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	3.1 lid 1
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	3.1 lid 1
Tuinfluitier	<i>Sylvia borin</i>	3.1 lid 1
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	3.1 lid 1
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	3.1 lid 1
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	3.1 lid 1
Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	3.1 lid 1
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	3.1 lid 1
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	3.1 lid 1
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	3.1 lid 1
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	3.1 lid 1
Witgat	<i>Tringa glareola</i>	3.1 lid 1
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	3.1 lid 1
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	3.1 lid 1
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	3.1 lid 1
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	3.1 lid 1
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	3.1 lid 1
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	3.1 lid 1
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	3.1 lid 4
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	3.5 lid 1
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	3.5 lid 1
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	3.5 lid 1
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	3.5 lid 1

Heikikker	<i>Rana arvalis</i>	3.5 lid 1-4
Rugstreepad	<i>Epidalea calamita</i>	3.5 lid 1-4
Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	3.5 lid 1-4

Bijlage 4: Voorgeschreven maatregelen

Los bijgevoegd

Bijlage 5: Natuurtoets

Los bijgevoegd

Bijlage 6: Activiteitenplan soortenbescherming

Los bijgevoegd

Bijlage 7: Activiteitenplan compensatieplan

Los bijgevoegd

Bijlage 8: Notitie aanvullende gegevens

Los bijgevoegd

Bijlage 9: Belang van de ingreep

Los bijgevoegd

Bijlage 10: CombiMER

Los bijgevoegd

Bijlage 11: Aanvullende notitie quickscan Omgevingswet Wp Rijnenburg

Los bijgevoegd

Bijlage 12: Oplegnotitie veldonderzoek Rijnenburg

Los bijgevoegd

Bijlage 13: Veldonderzoek weidevogels Rijnenburg 2023

Los bijgevoegd

Bijlage 14: Oplegnotitie MER

Los bijgevoegd

Bijlage 15: AERIUS projectberekening

Los bijgevoegd